

sklo

Pavel Janák

dóza – současná replika

Artěl, 1911

pórovina, ručně dekorovaný glazovaný odlitek

jar – modern replica

Artěl, 1911

porous clay, hand-decorated glazed casting

Modernista, obchod / shop, Praha

Bílá dóza z póroviny s černými hranami vychází z krystalografického modelu pyritu, který jako pomůcku pro studenty mineralogie sestavil Janákův současník, profesor mineralogie Karel Vrba. Vzácná drůza pyritu může mít formu dvou pětiúhelníkových dvanáctistěnů (pentagonálních dodekaedrů). Tento konkrétní polygon je jedním z pěti platonských těles, jejichž proporce byly tradičně považovány za ideálně krásné. Pentagonální dodekaedr měl mezi nimi dokonce výlučnou pozici, byl pokládán za nejvyšší formu, reprezentoval „Universum“, protože se svým tvarem nejvíce přibližoval tvaru sférickému.

A white jar made of porous clay with black edges is based upon a crystallographic model of pyrite, created by mineralogy professor Karel Vrba, a contemporary of Janák, as a mineralogy teaching aid for students. The precious pyrite can take a shape of two pentagonal dodecahedrons. This polygon is one of the five platonic bodies, each of which was traditionally believed to embody the proportions of ideal beauty. The pentagonal dodecahedron held a special position among them: it was believed to represent the highest form, the Universum, as its shape came closest to the spherical form.

Heinrich Schenk

**Naturformen, Mikroskopische Vorbilder
Kristallformen mit einer Einführung von Karl Schmoll
von Eisenwerth
Stuttgart, 1910**

Moravská galerie v Brně, knihovna / library

Album fotografických mikrostruktur krystalů vycházelo v jednotlivých sešitech na pokračování. Profesor ornamentálního kreslení Karl Schmoll von Eisenwerth v předmluvě knihy uvedl, že lineární a hmotové uspořádání krystalických struktur je vhodným podkladem pro tvorbu abstraktní ornamentiky v oblasti uměleckého řemesla, zejména v textilním dezénování.

This album of photographic microstructures of crystals was published in several instalments. Karl Schmoll von Eisenwerth, an ornamental drawing professor, said in its preface that the linear and volume arrangement of crystalline structures was a suitable point of departure for the production of abstract ornamentation for arts and crafts, in particular, in the design of fabric patterns.

Ernst Haeckel

Kunstformen der Natur, 2 sv. / vols.
Leipzig, 1899–1904

Moravská galerie v Brně, knihovna / library

Darwinův stoupenec Ernst Haeckel (1834–1919), který působil v Jeně a Lipsku, se zabýval zárodečnými vývojovými formami přírody, a to především na příkladech podmořské fauny. Již ve své době byl vědeckou komunitou napadán, že vědecké ilustrace ornamentalizuje. Jeho vliv byl i v českém kontextu významný. Mnozí dekoratéri se soustřeďovali na průzkum ornamentálních vzorců u vývojově nejstarších živočichů – ryb, obojživelných žab a hadů, ještěrek, hmyzu, ptáků.

Ernst Haeckel (1834–1919), a supporter of Darwin's theory who was active in Jena and Leipzig, devoted himself to the study of embryonic natural forms, especially those of undersea fauna. In his time, he was attacked by the scientific community for "ornamentaling" scientific illustrations. His influence was also important in the Czech context. Many decorativists were attracted to research into the ornamental patterns associated with the animals considered earliest in the evolutionary sequence: fishes, amphibians, snakes, lizards, insects and birds.

